

Rapport: FUB:s enkät om covid-19 smitta i LSS-bostäder

Sammanfattning

Riksförbundet FUB genomförde under ett par veckor i början av juni 2020 en enkätundersökning om spridningen av covid-19 smitta i LSS-bostäder samt av rutiner kopplade till sjukdomen. Enkätens målgrupp var i första hand anhöriga och ställföreträdare till en person med intellektuell funktionsnedsättning (IF), som bor i en LSS-bostad för vuxna. Enkäten kunde även besvaras av personal som arbetar i LSS-bostad. Enkäten resulterade i 176 svar. Svaren hade god spridning i landet; 85 kommuner och samtliga 21 regioner finns representerade.

Enkätsvaren visar på en lika häpnadsväckande som oroväckande brist på information samt en nonchalans inför vad lagen säger om t.ex. besöksförbud på en gruppbostad. Av svaren framgår att

- många anhöriga och ställföreträdare upplever en total avsaknad av tillförlitlig information om smittläget i LSS-bostaden.
- informationen till anhöriga, ställföreträdare och de boende om smittskyddsrutiner, skyddsutrustning och provtagning är på många håll otillräcklig, ibland till och med obefintlig.
- Besöksförbud och andra restriktioner (till exempel vad gäller fritidsaktiviteter, att gå till affären och handla mat, etc.) införs utan någon rättslig grund och trots Socialstyrelsens tydliga besked "Varje lägenhet inom ett LSS-boende är personens egen bostad. Det finns inte några bestämmelser som gör att man mot den enskildes vilja kan begränsa besök från exempelvis anhöriga och vänner i deras boende."

FUB ser enkätsvaren som ett värdefullt komplement till centrala myndigheters (framför allt Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg, IVO) och Sveriges kommuner och Regioner, SKR, redovisning av smittläget i LSS-bostäder.

Bakgrund

Den 13 maj 2020 började Socialstyrelsen publicera statistik över antal personer som bor i LSS-bostad, som har testats positivt för covid-19 eller som har avlidit i sjukdomen. Riksförbundet FUB ville få en tydligare bild av smittläget i landet för personer med IF. En digital "Enkät om covid-19 smitta i LSS-bostäder" togs fram

av riksförbundets intressepolitiska grupp, i form av ett Google formulär (enkätfrågorna är bilagda). Information med en länk till enkäten gick ut via FUB:s sociala kanaler samt i FUB:s Nyhetsbrev om LSS den 1 juni. Sista svarsdag var den 15 juni. Enkäten vände sig till anhöriga, ställföreträdare (god man eller förvaltare) och personal verksamma i LSS-bostad för vuxna. Med LSS-bostad avses en gruppboende eller serviceboende.

Av de svarande var 128 personer (72,7 procent) anhöriga till en person bosatt i LSS-bostad. 73 personer (41,5 procent) var ställföreträdare. Ett flertal var både anhörig och ställföreträdare. 33 av de svarande (18,8 procent) var personal.

Nedan redogörs först för svaren med svarsalternativ. Därpå följer en sammanställning av den avslutande öppna frågan.

1. Har någon som bor i LSS-bostaden varit sjuk i covid-19?

Ja: 17 personer (9,7 procent).

Nej: 102 personer (58 procent).

Vet ej: 57 personer (32,4 procent).

Kommentar:

Vid svarstillfället hade en tiondel av de boende varit sjuka i covid-19. Mer än hälften av dem svarar att ingen av de boende hade varit sjuk. Så många som en tredjedel av de svarande visste inte om någon hade varit sjuk. Detta kan bero på att många kommuner inte berättar för anhöriga och ställföreträdare om smittan finns på en LSS bostad, med hänvisning till lagen om offentlighet och sekretess.

2. Har någon personal i LSS-bostaden varit sjuk i covid-19?

Ja: 25 personer (14,2 procent).

Nej: 61 personer (34,7 procent).

Vet ej: 90 personer (51,1 procent).

Kommentar:

En sjundedel svarar att personal i LSS-bostaden hade varit sjuk i covid-19. I en dryg tredjedel av LSS-bostäderna hade ingen i personalgruppen varit sjuk. Över hälften svarar att de inte vet om någon anställd varit sjuk. Även här kan det bero på att många kommuner inte berättar för anhöriga och ställföreträdare om smittan finns på en LSS bostad, med hänvisning till lagen om offentlighet och sekretess.

3. Har personalen tillgång till skyddskläder och skyddsutrustning (t.ex. ansiktsvisir och munskydd)?

Ja: 93 personer (52,8 procent).

Nej: 15 personer (8,5 procent).

Vet ej: 68 personer (38,6 procent).

Kommentar:

I mer än hälften av LSS-bostäderna har personalen tillgång till skyddskläder och skyddsutrustning. Men i knappt en tiondel av bostäderna saknas detta.

Närmare två av fem svarar att de inte vet om personalen har tillgång till skyddskläder och skyddsutrustning.

4. Testas boende vid misstanke om covid-19?

Ja: 65 personer (36,9 procent).

Nej: 26 personer (14,8 procent).

Vet ej: 85 personer (48,3 procent).

Kommentar:

En dryg tredjedel av de svarande säger att boende testas vid symptom på covid-19. En sjundedel svarar att de boende inte testas. Nästan hälften känner inte till om de boende testas.

5. Testas personalen vid misstanke om covid-19?

Ja: 54 personer (30,7 procent).

Nej: 18 personer (10,2 procent).

Vet ej: 104 personer (59,1 procent).

Kommentar:

En knapp tredjedel svarar att personal testas vid misstanke om covid-19. En tiondel svarar att de anställda inte får göra ett test. Tre femtedelar svarar att de inte vet.

6. Om den närstående/huvudmannen insjuknat i covid-19: Har du som anhörig/ställföreträdare fått information om detta?

Ja: 79 personer (44,9 procent).

Nej: 16 personer (9,1 procent).

Vet ej: 81 personer (46 procent).

Kommentar:

Nästan hälften svarar att anhöriga och ställföreträdare får information om den närstående/huvudmannen blivit sjuk i covid-19. En knapp tiondel har inte fått information. Närmare hälften svarar att de inte vet. (Det är troligt att den närstående/huvudmannen inte har varit sjuk och att det därför inte varit aktuellt.)

7. Har övriga anhöriga/ställföreträdare fått information om någon annan i LSS-bostaden har insjuknat i covid-19?

Ja: 36 personer (20,5 procent).

Nej: 48 personer (27,3 procent).

Vet ej: 92 personer (52,3 procent).

Kommentar:

En femtedel svarar att övriga anhöriga/ställföreträdare fått information om någon annan än den närstående/huvudmannen insjuknat i covid-19. En dryg fjärdedel svarar att de övriga anhöriga/ställföreträdarna inte har fått information. Mer än hälften svarar att de inte vet.

8. Finns det särskilda rutiner för att informera anhöriga/ställföreträdare om smitta i LSS-bostaden?

Ja: 25 personer (14,2 procent)

Nej: 28 personer (15,9 procent).

Vet ej: 123 personer (69,9 procent).

Kommentar:

En sjundedel svarar att det finns rutiner för att informera anhöriga och ställföreträdare om smitta i LSS-bostaden. En sjundedel svarar att det inte finns några rutiner för detta. Nästan sju av tio inte kände till om det fanns rutiner för att informera anhöriga och ställföreträdare.

9. Känner du till LSS-bostadens rutiner kring beslut om sjukhusvård vid covid-19?

Ja: 46 personer (26,1 procent).

Nej: 107 personer (60,8 procent).

Vet ej: 23 personer (13,1 procent).

Kommentar:

Bara drygt en fjärdedel av de svarande kände till LSS-bostadens rutiner kring sjukhusvård vid konstaterad covid-19. Tre femtedelar svarade att de inte kände till rutinerna. En drygt tiondel svarade att de inte vet.

10. Är det något övrigt du vill tillägga angående smittspridning i LSS-bostaden (öppen fråga)?

80 personer (45 procent) besvarade den avslutande öppna frågan.

Svaren redovisas nedan under följande rubriker:

- Besöksförbud i gruppboende
- Information till de boende om covid-19
- Information till anhöriga och ställföreträdare om rutiner i LSS-bostaden med anledning av covid-19
- Personal och skyddsutrustning
- Provtagning

Flera av de svarande lyfte också upp stängning av LSS-insatsen daglig verksamhet som en övrig punkt (daglig verksamhet nämndes inte specifikt i enkäten). Dessa synpunkter redovisas avslutningsvis.

Besöksförbud i gruppboende

Redan tidigt i mars skrev Riksförbundet FUB till Socialstyrelsen och efterfrågade en rättslig grund för besöksförbud. Detta efter att vi uppmärksammats på att ett antal kommuner och privata utförare infört besöksförbud i gruppboenden, i anslutning till att regeringen lämnade en skarp rekommendation mot att besöka äldreboenden (den 30/3 infördes sedan ett nationellt besöksförbud på äldreboenden). Socialstyrelsen skriver på sin webbplats att: "LSS-insatser är frivilliga och ska bygga på respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. Varje lägenhet inom ett LSS-boende är personens egen bostad. Det finns inte några bestämmelser som gör att man mot den enskildes vilja kan begränsa besök från exempelvis anhöriga och vänner i deras boende."

Ett flertal personer som besvarat enkäten kommenterar besöksförbud i LSS-bostaden:

Oklar orsak till besöksförbud

Kommunens eller den privata utförarens skäl att införa besöksförbud förefaller i många fall vara godtyckliga och har ibland inte kommunicerats på ett tydligt sätt till de anhöriga och ställföreträdarna:

- *"(...) till på köpet så belägger man boendet med "besöksförbud"! Trots att det inte bor någon där i riskgrupp och de boende är mellan 25–33 år!"*
- *"Tveksamt med besöksförbud i gruppboendet som infördes i mars. Kan ju inte gälla den egna lägenheten."*
- *"Skyltar uppsatta på ytterdörrarna 'Endast nödvändiga besök', och gode män behöver inte besöka personen de företräder."*
- *"Det är besöksförbud på boendet. De boende får inte umgås med andra än personal och övriga boende inomhus. Men de får gå på daglig verksamhet."*

Långvarigt besöksförbud

I flera fall har besöksförbudet varat under lång tid, i två-tre månader. Det är ibland även kopplat till restriktioner för de boende vad gäller fritidsaktiviteter, att gå till affären och handla mat, etc.:

- *"Det har varit besöksförbud i bostaden sedan den 12 mars."*
- *"Det är besöksförbud på min anhörigas gruppboende sedan ca 2 månader. Alla aktiviteter utanför boendet är inställda sedan dess. Dessvärre har det varit underbemannat i stort sett hela denna tid. Jag har framfört att man måste öka bemanningen så att man kan erbjuda mer aktiviteter inom boendet och promenader men man säger att det är så svårt att rekrytera rätt personal?!!"*
- *"De är satta i karantän sen den 10 mars. De får inte träffa andra än personalen, de har totalt besöksförbud. Vad vi känner till är ingen smittad på boendet."*
- *"Är märkligt att huvudmannen inte ens får följa med och handla sin egen mat. Det finns tider som man kan gå när det är lite folk i affären. All personal på gruppboendet vistas ute i samhället men inte huvudmännen. Det har förbjudits av enhetschefen, som gjort en riskbedömning. Det går inte att sätta våra huvudmän i en box o låsa. De måste få röra sig precis som vi får med samma restriktioner som vi övriga har."*

Besöksförbud kan vara motiverat

Det finns även de som tycker att besöksförbud och restriktioner är motiverade under pandemin, framför allt för personer som tillhör en riskgrupp för att bli allvarligt sjuk i covid-19:

- *"Tycker LSS har kommit i skymundan för äldreomsorgen. De missar att även LSS boenden har äldre brukare och brukare inom riskgrupp. Alla i LSS är inte 25 och arbetsföra."*

- *"Äldre (70+) fortsätter handla med personal, dvs. serviceboendet anpassas inte efter Folkhälsomyndighetens rekommendationer."*
- *"Alla omsorgstagarna är riskbedömda i mars månad av smittskyddsläkare och berörda sköterskor. Av 360 bedömda personer var 30 st. extra sköra. De hålls under särskild uppsikt och deras boenden har besöksförbud (...)."*

Information till de boende om covid-19

Några som besvarat enkäten påpekar att informationen till de boende om coronaviruset och olika skyddsåtgärder har varit otillräcklig:

- *"(...) upplever att enstaka personal är rädda och hämtar information mera från Facebook än FHM vilket kan vara skrämmande för brukaren att höra."*
- *"Dålig information. Ingen information på lättläst. Ingen information med bilder."*
- *"Informationen har varit bristfällig både till de boende och anhöriga. Det finns ingen beredskap för stöd/service som kan behövas utöver det som ges på grund av funktionsnedsättningen."*
- *"Jag som god man och mamma gav dom tips på bilder om hygien och tvättning mm. till boendet."*

Information till anhöriga och ställföreträdare om rutiner i LSS-bostaden med anledning av covid-19

Enkätsvaren visar att verksamheternas information om åtgärder för att förhindra smitta i LSS-bostaden tydligt skiljer sig åt. Det varierar även vem som lämnar informationen; det kan vara en enhetschef, områdeschef eller en medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS.

Bristande information

Många av de svarande lyfter att informationen brister vad gäller LSS-bostadens rutiner med anledning av covid-19 och handlingsplaner vid eventuell smitta, vilket skapar oro. I många fall har informationen från LSS-bostaden varit otillräcklig och ibland till och med obefintlig. Så här beskriver några av de som svarande bristen på information:

- *"Att inte informera oss anhöriga är under all kritik."*
- *"Nästan samtliga i personalen har varit sjuka och en av de boende. Men om det var covid-19 vet jag inte."*
- *"Jag begärde i ett tidigt skede information och kommunikation med chefer för gruppboenden. Det har nu gått flera månader och jag har inte hört ett pip från någon ansvarig (...)"*
- *"Rent allmänt väldigt dåligt med information."*
- *"Jag skulle velat ha mer info kring handlingsplaner vid ev smitta. Min huvudman fick feber och då kändes allt bara rörigt."*
- *"Ingen officiell information kommer från cheferna."*

- *”Det har varit dålig information om läget och om rutiner. Oklart om anhörig själv fått information. Oklart om handtvättsteknik har tränats. Oklart om ledningen försöker ha mer stationär personal på varje enhet än annars. Verkar som att personal fortfarande skickas runt mellan flera enheter.”*
- *”Har själv fått tjata om information, har inte fått veta om jag kan få gå in till min pojke om han blir sjuk och om jag då får skyddsutrustning. Väldigt oklara regler för anhörig och även hur man tänker kring vården, pojken är i riskgrupp pga. hjärtfel”.*
- *”Hade velat få tydlig information från boendet om rutiner.”*
- *”Som anhöriga saknar vi information i ärendet, vi får se till att få lite information genom att ställa frågor till personalen (...)”*
- *”Några av oss föräldrar var under flera veckor i kontakt med överordnade både skriftligt och muntligt med en rad frågor rörande bemanning, tillgång till skyddsutrustning, ”coronautbildning” för personal t ex i hur hantera skyddsutrustning, planering för hur agera när någon av de boende blir sjuk mm. Otydliga, glidande och ibland rent osanna svar i början. Vi känner oss någorlunda trygga nu.”*
- *”Vet inget om LSS - boendet och ev. smitta.”*
- *”Enligt den information jag fått så har ännu ingen i boendet smittats. Men jag litar inte helt på detta då det tidigare ansetts integritetskränkande om de meddelar andra än den drabbades anhöriga om ett problem.”*
- *”Jag har själv kontaktat personal och föreståndare och uttryckt hur jag vill ha det med information, fick intrycket då att tanken är att de informerar i efterhand, vilket inte är tillfredställande som företrädare. Men det var inte helt tydligt.”*
- *”Väldigt tyst därifrån. Ingen info alls.”*
- *”Tycker att den totala tystnadsplikten gör att man tappar förtroendet. Oroligt att inte veta om smittan finns eller ej. De meddelar bara närmast anhörig om personen insjuknar. Du har tex ingen möjlighet att ta hem din anhörig om smittan finns på boendet eftersom du inte får veta något.”*

Tillfälligt flyttat tillbaka till föräldrahemmet

Några av de anhöriga har i brist på betryggande information om smittskyddsrutiner i LSS-bostaden valt att låta den vuxna sonen eller dottern bo i föräldrahemmet under en period:

- *”Brist på information från gruppboenden gjorde att vi hämtade hem vår dotter i avvaktan på besked från enhetschefen om att läget klarnat (...)”*
- *”Har ej fått någon information vad gruppboendet har för rutiner för att bemöta smittspridningen av coronan vi har vår son hemma hos oss och det är nu inne på elfte veckan det var ett bra beslut av oss!”*
- *”Har tagit hem min anhöriga 21/4, för riskfyllt att chansa.”*
- *”Jag ringde och pratade med chefen för min dotters servicebostad för att fråga vilka förändrade rutiner boendet hade infört pga. Covid -19. Hennes svar var: ´inga - det behövs inte´. Jag valde att ta hem min dotter då.”*

- *”Vid misstänkt Covidsmitta hos någon på boendet vare sig det är personal/boende så bemöts man av ett meningslöst dravel om sekretess för den som är sjuk. Jag struntar i vem som har det utan vi vill bara veta om det finns på boendet så att vi kan göra ett aktivt val att t e x ta hem brukaren tills det värsta blåst över.”*

Kommunikation motverkar oro

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, genomförde en riktad tillsyn våren 2020 av 167 bostäder med särskild service för vuxna.¹ IVO ställde bland annat frågor om information till de anhöriga med anledning av covid-19 pandemin. IVO citerar i sin rapport en verksamhetschef som säger så här: ”Anhörigas oro har vi hanterat genom att informera dem om vad som händer i verksamheten och vilka rutiner vi infört med anledning av covid-19.” FUB konstaterar: konstigare än så behöver det inte vara!

Flera av dem som svarat på FUB:s enkät har också positiva erfarenheter av informationen från ansvarig chef och LSS-bostadens personal:

- *”Personalen har varit tydlig med information om besöksrestriktioner och konsekventa kring dessa.”*
- *”(...) jag som anhörig/god man får reda på både huvudmans och andra boendes smitta. Dvs rutinen är sådan. Smitta har inte funnits.”*
- *”Känner mig säker på att man arbetar aktivt med att ej få in smittan.”*
- *”Personalen har skött detta på ett mycket bra sätt. Vi som anhöriga har fått info och vi har samarbetat för att underlätta. En hyresgäst sjuk i början av april, övriga Inkl. personal verkar ha klarat sig.”*
- *”Personal hörde av sig via telefon när de misstänkte att min anhöriga var smittad. De hörde också av sig när de fått provsvar.”*
- *”Finns en god kommunikation, utgår från att den skulle fungera fortsatt bra - dock enbart min egen anhörig, ej närmare info om övriga (pga. sekretess), mer än att jag skulle få veta att smitta finns. Känner förtroende för verksamheten, så här långt.”*
- *”Detta svar Har vi fått: ”Skulle någon boende på XXXXX uppvisa symptom eller få en bekräftad covid -19 kommer denne få sina insatser i sin lägenhet och vi följer alla rutiner från Regionen kring vårdinsatser. Vi meddelar också anhöriga till övriga boenden att det finns misstänkt eller bekräftad Covid -19 på huset.”*
- *”Personalen verkar vara ordentligt informerade i rutinerna om en smitta uppstår. Telefonkontakt med närstående vid misstanke om smitta.”*

Personal och skyddsutrustning

Folkhälsomyndighetens rekommendation har under hela våren handlat om att personal ska stanna hemma vid minsta sjukdomssymptom, vilket medfört att många LSS-bostäder har haft ont om personal alternativt haft många vikarier i tjänst. Vissa kommuner och privata utförare anlitar i hög utsträckning timanställda, vilka många gånger inte har samma

kunskap om att ge stöd och service enligt LSS som den ordinarie personalen. De har inte heller specifik kunskap om de boende och deras behov av stöd. Inom äldreomsorgen har det uppmärksammats att många av dessa "daglönearbetare", i alla fall i början av pandemin, gick mellan olika avdelningar och till och med mellan olika verksamheter, med uppenbar risk för smittspridning om de hade smittats av coronavirus. Timanställdas begränsade rätt till sjukpenning kan innebära att det av ekonomiska skäl är svårt att följa Folkhälsomyndighetens råd att stanna hemma när man har lindriga sjukdomssymptom. Provtagning i större skala av boende och personal inom LSS-verksamhet har först på senare tid kommit igång.

Nya rutiner har införts i LSS-bostäderna under pandemin dels för att motverka coronasmitta, dels för att förhindra smittspridning om någon av de boende eller personalen blivit sjuk. IVO konstaterar i sin tillsyn av särskilda boenden för äldre och LSS-bostäder att en framgångsfaktor för att införa nya rutiner och hantera eventuell smittspridning är en närvarande chef².

Flera av dem som besvarat FUB:s enkät lyfter att det är många vikarier i LSS-bostaden. I flera fall oroas de av att vikarierna går mellan olika verksamheter. Ett par personer menar att personalen är underdimensionerad och att det påverkar stödet till de boende. Det finns även synpunkter på användningen av skyddsutrustning:

- *"Många vikarier en osäkerhetsfaktor."*
- *"Inte så bra om personalen går mellan olika LSS boenden."*
- *"Personalen 'hoppas' mellan olika boenden – inte bra! Ökar smittorisk."*
- *"Oklart om ledningen försöker ha mer stationär personal på varje enhet än annars. Verkar som att personal fortfarande skickas runt mellan flera enheter."*
- *"Dessvärre har det varit underbemannat i stort sett hela denna tid. Jag har framfört att man måste öka bemanningen så att man kan erbjuda mer aktiviteter inom boendet och promenader men man säger att det är så svårt att rekrytera rätt personal?!!"*
- *"Min anhöriga som upplever sig frisk, har hållit sig i sin bostad under hela den här pandemin. Blir orolig med många vikarier. (...) Att det kommer vikarier måste man acceptera men det vore tryggare om de boende fick information typ 'imorgon kommer en vikarie, det är NN som har natten'. Det är konstigt att viss personal har skyddsutrustning t.o.m. heltäckande förkläde, munskydd och visir när det endast är mat som ska serveras hos en frisk brukare eller har samma engångshandskar i köket som i badrummet. Osäkert om skydden byts när personalen går vidare till nästa lägenhet. Mycket av det som är mindre bra på boendet beror på att ledarskapet brister då chefen inte är så närvarande och ser hur saker och ting fungerar på plats och när personalens utbildning i basal hygien, mathantering och bemötande brister."*
- *"Jag är orolig då basala hygienrutiner ej funkade tidigare. Det måste FUB lyfta."*
- *"Flera stödinsatser har dragits in så som inköp och städ samt stöd i att göra matlådor. Detta har resulterat i sämre hygien, smutsig toalett och dyl. Vilket resulterar i större risk för smitta. Anhörig går in och ger stöd istället för personal ökar"*

också risk för smittspridning. Är huvudpersonen sjuk och inte får stöd i inköp ökar också smittspridning då huvudpersonen själv går till affären.”

Kunskap och skyddsutrustning på plats

Några av de svarande tycker att personalen har god kunskap om hygienrutiner och hur skyddsutrustningen ska användas:

- *”Personalen anser att de är väl förberedda om någon skulle bli sjuk. De har kunskap om basala hygienrutiner och hur man använder skyddsutrustningen. De har en plan för hur de ska jobba om någon/några av de boende blir sjuka.”*
- *”Vår kommun är relativt skonad, vilket gör att skyddsutrustning varit tillräcklig. Har haft kommunikation gällande personalsäkerhet så att ingen personal går mellan olika boenden. Finns ett tomt, tidigare vårdboende med 9 platser som kan nyttjas om smitta uppstår så att det går att isolera ev. drabbade.”*
- *”Personalen verkar vara ordentligt informerade i rutinerna om en smitta eller misstanke uppstår. Varje personal har personbundet ansiktsvisir med skötselråd.”*

Personal kommenterar rutiner och skyddsutrustning

33 personer (18,8 procent) som besvarade enkäten var personal. Några av dem hade synpunkter om skyddskläder och skyddsutrustning:

- *”Vet ej om vi ska ha arbetskläder!”*
- *”Vi har ju inte gott skydd om någon blir sjuk. Plastförkläden, få munskydd, inga ombyteskläder, handskar o handsprit o ytsprit. Vi ska ju ringa vår sjuksköterska oxå om någon blir sjuk. Vi har inga gemensamma träffar just nu pga. Corona.”*
- *”Varför får vi inte använda munskydd i närkontakt med brukarna utan bara om dom är sjuka?”*
- *”Skyddsutrustning i form av kläder mm. finns centralt i kommunen.”*
- *”Personal stannar hemma vid symtom på sjukdom. Tar inte onödig ledighet så vi behöver ta in vikarier.”*

Provtagning

Boende och personal inom LSS-verksamhet tillhör prioritetsgrupp 1 för provtagning (PCR-test) av covid-19. Men det är allmänt känt att det tog lång tid innan provtagning för personer som inte vårdats på sjukhus fanns tillgänglig. Några av de svarande kommenterar detta:

- *”Min dotters covid-19 bekräftades när vi tog henne till sjukhus, inte genom boendets försorg.”*
- *”Jag tycker att både Brukare och Personal ska vara bättre skyddade än de är nu och de skulle ha fått göra testerna. Nu är det rätt så sent för det. Spridningen är redan gjord och nu handlar det bara om tur att inte få viruset.”*

- *”Angående provtagning: I början av pandemin förvägrades man provtagning utifrån symptom så länge man var hemma i gruppboenden, först om man hamnade på sjukhus. Detsamma gällde personalen. Sen nån vecka tillbaka är det ändrat och nu kan det testas på ’misstanke’.”*
- *”De fick aldrig till en test. Min huvudman ville inte.”*
- *”Det testas vid minsta tecken. Finns personer som är testade 4 ggr redan. (...) Två personer går inte att testa (En bryter av testpinnarna och den andra blir våldsam mot personalen) och då löser man det med isolering i 14 dagar.”*

Stängd DV

En konsekvens av covid-19 pandemin är att daglig verksamhet i många kommuner har stängts ner. I flera fall redan i mars. För många personer med IF har detta inneburit isolering och som en följd av det passivisering. Särskilt hårt drabbade är de som bor i en gruppboende med besöksförbud, vilket innebär att de inte heller kan ta emot besök av anhöriga och vänner. Risken är stor att detta leder till ökad psykisk och fysisk ohälsa i förlängningen. Enkäten innehöll inte någon fråga om daglig verksamhet, men det är tydligt att stängningen av daglig verksamhet har påverkat många, både personer med IF och personal. I några kommuner har alternativ till daglig verksamhet ordnats:

- *”Personalen har varit tydlig med information om besöksrestriktioner och konsekventa kring dessa. Även daglig verksamhet har hållits stängda. Samtliga boende har erbjudits dagliga utomhuspromenader och vissa utomhus sammankomster med korvgrillning och liknade på tex valborg för att tillfredsställa den sociala kontakten på ett säkert sätt. Vi är mycket nöjda kring handläggningen.”*
- *”Det finns ingen beredskap för stöd/service som kan behövas utöver det som ges pga. av funktionsnedsättningen. När den dagliga verksamheten stängdes utökades inte boendestödet. Det blir ett hårt tryck på personalen.”*
- *”Får ej åka och jobba men åker med fritidsgårdspersonal på utflykter i gemensam bil.”*
- *”Stängt daglig verksamhet, till brukares irritation.”*
- *”Det som oroar mig mest är att fler skulle ha väldigt svårt att klara isolering.”*
- *”De boende har sin dagliga verksamhet i hemmet för att undvika risk för smitta.”*
- *”De har stängt ner dagliga verksamheten och jag hör inget om hur de har resonerat eller tänkt sig framöver.”*
- *”Vi inom styrelsen i FUB:s lokalförening har skickat in en förfrågan om när daglig verksamhet kan komma igång i en mindre skala och att verksamheten kan få vara öppen hela sommaren för alla deltagare! (...) det skulle hjälpa många som sitter på kommunens gruppboenden som blir mer och mer frustrerade i denna tid!*

Bilaga:

FUB:s [”Enkät om covid-19 smitta i LSS-bostäder”](#) innehöll följande frågor:

- Vem svarar?
- Har någon som bor i LSS-bostaden varit sjuk i covid-19?
- Har någon personal i LSS-bostaden varit sjuk i covid-19?
- Har personalen tillgång till skyddskläder och skyddsutrustning (t.ex. ansiktsvisir och munskydd)?
- Testas boende vid misstanke om covid-19?
- Testas personalen vid misstanke om covid-19?
- Om den närstående/huvudmannen insjuknat i covid-19: Har du som anhörig/ställföreträdare fått information om detta?
- Har övriga anhöriga/ställföreträdare fått information om någon annan i LSS-bostaden har insjuknat i covid-19?
- Finns det särskilda rutiner för att informera anhöriga/ställföreträdare om smitta i LSS-bostaden?
- Känner du till LSS-bostadens rutiner kring beslut om sjukhusvård vid covid-19?
- Är det något övrigt du vill tillägga angående smittspridning i LSS-bostaden (öppen fråga)?